

pa so trosili bolezní, vzbujali razpore in sovraštvá, narejali siromaštvo ter vse, ker je slabega med ljudmi.

Prvi in najimenitnejši med bogovi starih Slovanov je bil Svarog, stvarnik nebes in zemlje, svetlobe, toplote, bliska in groma. Njemu so Slovani največjo čast skazovali ter mu darovali vole in druge žrtve. Temu najvišjemu bogu so nekateri Slovani rekali tudi Perun.

Med mnogimi drugimi bogovi, ki so jih častili stari Slovani, bil je najimenitnejši Triglav, bog zemlje, morja in zraka.

Triglav je božanstvo največje modrosti, svetega reda, življenja in solnea. V podobi trojice predstavljeni Triglav je značil trojno svetlonosno moč, ki so jo primerjali trem letnim časom: vzpomládi, poletju in zimi.

Znamenje solnčnega boga Triglava je bil zlat trikot. Dolgo so častili Triglava za trojednega boga in ga zato tudi slikali v podobi treh glav. Triglava so oboževali stari Slovani v denašnji Nemčiji ob reki Labi in stari slovanski Pomorci na obalih baltijskega morja. Poganski Slovani so zidali svojim bogovom zeló lepe hrame, ki so se pa, kar se samo o sobi umeje, zeló razlikovali od krščanskih cerkvá. Tak prekrasen hram so bili postavili bogu Triglavu v mestu Štetinu ob izlivu reke Odre na Pomorjanskem, kraj baltijskega morja.

Kip solnčnega bogá Triglava v tem prekrasnem hramu je bil od čistega zlatá, a na glavi mu je blestela krona, nakitena z dragim kamenjem. Od krone mu je visela prevésa preko obraza in mu ga zakrivala. Tri glave so značile tudi to, da je Triglav gospodar nad nebem, zemljo in pod zemljo; obraz mu je bil zato prekrit, da bi ne videl ter bi odpuščal grehe ljudém. Bogu Triglavu je bil posvečen črn konj, katerega so oskrbovali njegovi duhovni. Ta konj je prorokoval vse dogodke, ki se bodo zgodili v bodočnosti.

Triglavov hram (tempel) v Štetinu je bil okrašen po vseh stenah s človeškimi in živalskimi podobami.

V hramu so shranjevali orožje, katero so vzeli sovražnikom, pa tudi zlate in srebrne čaše in rogove divjih bikov, v katere so pihali, kadar so klicali v boj.

Triglav se imenuje še danes najvišja gora na Kranjskem, ki ima tri vrhove, drug pri družem; srednji teh vrhov je najvišji, vzdiguje se 2865 m v visočino.

— 4.

Iz stare knjige.

(Spisal Ksaverij.)

Postelja mi je stala pri oknu. Bilo je z večera. Ležal sem in zrl na kos nebá, ki se je videlo skozi zatemnelé šipe. Nekaj zvezdic je trepetalo pod sinjevkastimi oblaki . . . .

Priletel je na moje okno netopir, ostudna žival. Odprl je usta ter govoril: „Tu polegaš in neumno misliš! Po sveti pa se godé stvari znamenite. Vstani in idi, žal ti ne bode!“ In odfrčal je . . . .

A jaz sem ga slušal. Vstal sem, ogrnil plašč in stopil v noč. Pred hišo me je čakal pes. Tekel je pred nama, jaz sem šel za njim.

Prišla sva iz vasi ter stopila v gozd. Drevje se je zibalo nemirno, šepetajoč vesele glasove. Réšje mi je ječalo pod nogami . . . Hitel sem za psom, in vroč pot mi je lil po lici. —

Dospela sva pod strmo goró. Visoka skala je nama ovirala pot. Pes je obstal in legel pod skalo, a jaz sem sedel na bližnji kamen. Nisem čakal dolgo. V gori je votlo zabučalo. Burja je zapihala in se uprla z neznano silo v skalo. Zagrmelo in zabučalo je še jedenkrat. Skala se je odprla . . . Pes je korakal naprej, jaz za njim. Po gladkej cesti sva šla, to sem čutil. A videl nisem ničesar, ker je bilo tamà, kakor v rogu. Počasi sem korakal dalje. — S šumom so se odprla pred menoj velikanska vrata. Zdaj je bilo svitljeje. Hodil sem po livadi in duh vijolic mi je mamil glavo . . . Ozrl sem se po psu, a ni ga bilo več. Sam sem hitel naprej, dokler nisem prišel do svitlih, zlatih vrat. Lahno so se odprla in — krasno, prekrasno! . . .

Od mramornatega stropa je viselo nebrojno lučic in razsipavalo zlate žarke po velikanskej dvorani. A bila je čudna ta dvorana! Iz tal so moléli sém ter tjà kristali in med njimi so ležali raznobrojni biseri, različne velikosti. Kadar jih je oblival svit luči, sijali so kakor mavrica na sivem nébesu. Po stenah z rudečim baržunom *) prevlečenih je viselo razno orožje na zlatih žrebljih. Pod njim so slonela dolga kopja. —

Koncem dvorane je sedel na zlatem prestoli kralj Matjaž. Naslonjen je bil na kameneno mizo in spal. Dolgi lasje so se mu usipali na rameni, a njegova brada je bila ovita okolo okrogle mize. Ob rami mu je slonela žena Alenčica. Tudi ona je spala in bila bleda, mrtvaško bleda. Dolgi zlatorumeni lasje so se dotikali tal. Ob njenih nogah so spale na pisanih preprogah služkinje. Nekoliko oddaljeni so stali ob obeh straneh speči konji, na katerih so sedeli hrabri vojaki z rusimi bradami. Opri so bili na vratove svojih šarcev ter — spali. Mir je vladal v vsem prostori.

Ura, čudovita ura, bila je pólnoči. Kralj se predrami, vzdigne počasi véko **) in se ozrè po dvorani. Vzame zlato žezlo in udari ob mizo. Glasno je zazvenéla. Vsi so se vzbudili iz trdega spanja. Sivobradati Rusmir, kraljev ljubljenec, stopi pred kaméneno mizo, globoko se prikloni ter reče: „Kralj veličestni! denes ne pojašemo v svet. Sto let je minulo, kar si pripeljal na svoj beli dvorec milo kraljico Alenčico in spodobuje se, da se goduje ta pomemljivi dan. Moja žena Miléna je priskrbéla že včeraj, česar je treba, da godujemo stoletnico slovesno. In da izveš, kaj se godi po tvojej ljubljenej zemlji slovenskej, poklical je premeténi Pribič rojaka v naš dom.“ Takó je govoril sivobrادي Rusmir. A kralj Matjaž ga je pogledal ljubeznivo in mu rekel: „Pravo si pogódil, ljubljenec moj; vidim, da me ljubiš. Naj se zgodi, kakor želiš!“

Potem se je obrnil k meni in me vprašal, kaj dela njegovo izvoljeno ljudstvo, kaj dela narod Slovencev.

In pravil sem mu, kakó trpi ubogi moj rod, kakó gospoduje nad njim črna nesloga.

*) Žamet.

**) Augenspiel.

Oči so se zasvetile slovenskemu kralju, od jeze mu je zadržala roka. Vprašal me je: „Je-li še letajo nad zemljo ptice z dolzimi repi?“

„Da, kralj milostivi,“ odgovoril sem mu, „zibajo se še po zraki pisane srake, a nij jih več onoliko, kakor nekdam.“

„Kadar bodo izginile te s svetá,“ govoril je kralj Matjaž, „tedaj vzdignem se-jaz s svojimi vojaki. Skozi dežele slovenske povihramo in prinesemo ubogemu narodu mir, blagostanje, srečo.“ — Obrnivši se k svojej ženi in k vojakom, zapovedal je: „Idimo in praznujmo pir!“

Udaril je z žezlom po steni. Z gromom se je odprla. Nepopisljiv svit mi je vzel vid . . . Vzbudil sem se iz sanj . . .

Med gorami slovenskimi 1570. leta zapisal Boris Skopčik. —

Te sanje sem čital v starej knjigi, na orujavelih listih. Da se ne pozabijo povedal sem jih Vam, mili čitatelji „Vrtčevi.“ —

— x —

Potovanje cesarjeviča Rudolfa in cesaričinje Štefanije v jutrove dežele.

(Konec.)

22. dan aprila sta si ogledala turški bazar, to je velikansko poslopje, kjer prodajajo Turčini različno blago, večinoma turške izdelke. Ta dan sta si ogledala visoka gosta še naslednje zanimivosti:

„Almeidan“ to je največji trg v mestu, ki je bil nekdam bizantinska dirjalnica. Na tem trgu stoji velikansk „obelisk“ to je jako visok kamenit steber. Postavil ga je za časa rimske vlade v Carigradu cesar Teodozij.

Mošejo sultana Ahmed-a I. imenovano „Ahmedijeh.“ Znamenita je zaradi tega, ker je največa v vsem Carigradu in jedina v vsem turškem cesarstvu, ravno zaradi tega, ker ima 6 minaretov — to so vitki, visoki stolpovi, raz katere „Muezzin“ (duhovnik) ljudi k molitvi kliče. Občudovala sta tu velikanske stebre, ki nosijo nje obok, in pa nje bogastvo darov neprecenljive vrednosti, katere znosijo pobožni Mohamedani na ta kraj.

„Mausoleum“ — to je grob — Madmud-a II., sezidan na osem oglov iz najfinejšega belega mramorja. Videla sta tudi vodnjak imenovan „Binbir-Derek, ki ima 1001 steber. Sedaj ni več v rabi; prezidali so ga v predilnico za svilo.

Bil je to peti in zadnji dan bivanja Njiju Visokosti v Carigradu. Povsod, kjer koli sta se pokazala visoka gosta, bila sta vsikdar navdušeno pozdravljena. Na večer tega dne je bila za slovo na parniku „Miramara“ velika pojedina. Umeteljni ogenj se je zažigal na ladijah in rakete so se spuščale v zrak pozno v noč. Ker sta visoka gosta še tisto noč odpotovala v Mudanijo, prenočila sta na parniku.

Kakor poročajo časopisi, stale so vse priprave za vzprejem gostov do 62.500 turških funtov, to je po našem 562.000 gld. Ne gledé na te velike troške, bil je turški cesar pri slovesu do skrajne mere radodaren. Cesarjeviču je podelil Osmanijev red in Štefaniji „gospojni red“ (Frauenorden) z brilanti. Vsakemu je podaril po jednega arabskega konja za ježo in prekrasno z biseri